

سیره عملی امام خمینی (س)

در اداره امور کشور

(۱۳۶۸-۱۳۵۷)

www.ketab.ir

دکتر فرهاد درویشی سه‌تلانی

درویشی سه تلانی، فرهاد، ۱۳۴۰ -

سیره عملی امام خمینی (س) در اداره امور کشور (۱۳۶۸ - ۱۳۵۷) / نویسنده فرهاد درویشی سه تلانی...
تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۸۵. ۸۲۶ ص.

ISBN: 964 - 335 - 823 - 2

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات قیبا.

کتابنامه: ص. ۸۱۳ - ۸۲۶؛ همچنین به صورت زیر نویس.

۱. خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹ - ۱۳۶۸. — —
نظریه درباره سیاست و حکومت. ۲. اسلام و دولت. ۳. اسلام و سیاست. ۴. خط امام.
الف. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س). ستاد شناخت و ترویج اندیشه های امام خمینی (س).
مؤسسه چاپ و نشر عروج. ب. عنوان.

۹۵۵ / ۰۸۴۲

PSR ۱۵۷۴ / ۵ / س ۹

م ۸۵ - ۲۱۴۱۵

کتابخانه ملی ایران

کد / م ۲۰۵۲

مؤسسه چاپ و نشر عروج

سیره عملی امام خمینی (س) در اداره امور کشور (۱۳۶۸-۱۳۵۷)

نویسنده: دکتر فرهاد درویشی سه تلانی

ناظر: مهندس میرحسین موسوی

ناشر: چاپ و نشر عروج (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س))

چاپ دوم: ۱۴۰۲ ۵۰۰ نسخه

قیمت:

سیره عملی امام خمینی در اداره امور کشور

۴۳۰/۰۰۰
ریال

• خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخر رازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۴۸۷۳-۶۶۴۰۴۸۷۳ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵

• خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

• خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۶۶۹۵۵۷۳۷

• حرم مطهر حضرت امام خمینی (س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۵۵۲۰۳۸۰۱

• کلیه نمایندگیهای فروش در استانها

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

سخن ناشر	۱
مقدمه	أ
بخش اول: امام و دولت موقت	۱
فصل اول: شرایط سیاسی، اجتماعی و اقتصادی ایران در آستانه تشکیل دولت موقت	۵
فصل دوم: چگونگی تشکیل دولت موقت و ترکیب آن	۹
فصل سوم: تعامل دولت موقت با رهبری انقلاب و نهادهای انقلابی	۱۹
فصل چهارم: علل و زمینه‌های سقوط دولت موقت و پذیرش استعفای بازرگان از سوی امام خمینی (س)	۴۹
فصل پنجم: اصول حاکم بر سیره عملی امام خمینی (س) در مواجهه با دولت موقت	۵۹
بخش دوم: امام و مسأله اشغال لانه جاسوسی	۷۳
فصل اول: زمینه‌ها و عوامل مؤثر در تسخیر سفارت امریکا	۸۱
فصل دوم: موضعگیریها و واکنشها در قبال تسخیر سفارت امریکا	۱۰۳
فصل سوم: رفتار شناسی امام خمینی (س) در قبال اشغال سفارت امریکا	۱۱۵

- فصل چهارم: پیامدهای اشغال سفارت امریکا ۱۲۳
- فصل پنجم: چگونگی مدیریت و رهبری امام خمینی (س) در هدایت مسأله ۱۳۹
- فصل ششم: اصول حاکم بر سیره و رفتار امام خمینی (س) در برخورد با اشغال لانه جاسوسی ۱۴۳

بخش سوم: امام و مسأله بنی صدر ۱۵۱

- فصل اول: شرح مسأله ۱۵۵
- فصل دوم: شرایط اجتماعی - سیاسی جامعه ۱۵۹
- فصل سوم: چگونگی برخورد امام و دیگر گروههای سیاسی با ماجرای بنی صدر ۱۶۵
- فصل چهارم: تجزیه و تحلیل برخورد امام با موضوع ۱۸۱
- فصل پنجم: اصول کلی سیره عملی امام در مواجهه با بنی صدر ۱۸۵

بخش چهارم: امام و انقلاب فرهنگی ۱۹۱

- فصل اول: شرایط سیاسی - اجتماعی شکل گیری انقلاب فرهنگی ۱۹۵
- فصل دوم: ماهیت انقلاب فرهنگی ۲۰۳
- فصل سوم: مواضع گروهها و شخصیتها نسبت به مسأله ۲۱۹
- فصل چهارم: چگونگی برخورد امام با مسأله و تجزیه و تحلیل آرای ایشان ۲۲۵
- فصل پنجم: اصول کلی حاکم بر سیره عملی حضرت امام در برخورد با انقلاب فرهنگی ۲۳۵
- نتیجه گیری ۲۴۱

بخش پنجم: امام و مسأله حزب جمهوری اسلامی ۲۴۳

- فصل اول: شرایط سیاسی ایران در آستانه تشکیل حزب ۲۴۹

- فصل دوم: تاریخچه تأسیس حزب جمهوری اسلامی و موضع امام در قبال آن ۲۵۷
- فصل سوم: عملکرد و فعالیتهای مختلف حزب در عرصه‌های سیاسی ۲۶۹
- فصل چهارم: اختلافات در حزب جمهوری اسلامی و موضع امام ۲۸۱
- فصل پنجم: علل و عوامل توقف فعالیتهای و انحلال حزب جمهوری اسلامی ۲۸۷
- فصل ششم: تجزیه و تحلیل برخورد امام با مسأله ۲۹۳
- فصل هفتم: اصول کلی استنتاجی از سیره عملی امام خمینی (س) ۳۰۱

بخش ششم: جنگ تحمیلی و پذیرش قطعنامه ۵۹۸ ۳۰۹

- فصل اول: بررسی سیره عملی امام خمینی (س) نسبت به جنگ ایران و عراق ۳۱۳
- فصل دوم: سیره عملی امام خمینی (س) نسبت به قطعنامه ۵۹۸ ۳۴۱
- نتیجه‌گیری ۴۲۳

بخش هفتم: امام و مسأله دولت مهندس موسوی ۴۲۷

- فصل اول: شرایط و اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران ۴۳۳
- فصل دوم: جریان انتخابات چهارمین دوره ریاست جمهوری ۴۴۱
- فصل سوم: شرح مسأله روند تعیین نخست‌وزیر ۴۴۵
- فصل چهارم: واکنشها و موضعگیریها نسبت به مسأله ۴۵۱
- فصل پنجم: رأی اعتماد مجلس به موسوی و بازتابهای آن ۴۸۱
- فصل ششم: مواضع و دیدگاههای امام نسبت به مسأله ۴۸۹
- فصل هفتم: تجزیه و تحلیل سیره عملی امام خمینی (س) در قبال مسأله ۴۹۳
- فصل هشتم: اصول استنتاجی از سیره سیاسی امام در برخورد با مسأله ۴۹۹

بخش هشتم: امام و مسأله انشعاب در روحانیت ۵۰۷

- فصل اول: چهارچوب نظری ۵۱۱
- فصل دوم: زمینه‌های تاریخی شکاف میان مجمع روحانیون و جامعه روحانیت ۵۱۹
- فصل سوم: عوامل اصلی مؤثر در بروز انشعاب در جامعه روحانیت ۵۳۳
- فصل چهارم: شکاف میان جامعه روحانیت و پیامدهای آن ۵۵۵
- فصل پنجم: رفتارشناسی امام درباره شکاف در جامعه روحانیت ۵۷۱
- فصل ششم: اصول استتاجی از سیره امام در برخورد با مسأله ۵۸۹

بخش نهم: امام و مسأله ارتداد سلمان رشدی ۵۹۳

- فصل اول: سلمان رشدی و آیات شیطانی ۵۹۷
- فصل دوم: فتوای امام خمینی (س) و واکنش جهانی در قبال آن ۶۰۹
- فصل سوم: رفتارشناسی امام در باب فتوای ارتداد مؤلف کتاب آیات شیطانی ۶۳۳
- فصل چهارم: اصول عملی حاکم بر سیره عملی امام خمینی (س) در باب فتوای ارتداد مؤلف کتاب آیات شیطانی ۶۶۳

بخش دهم: نامه امام به گورباچف ۶۷۷

- فصل اول: شرح مختصری از اوضاع شوروی در دوره گورباچف ۶۸۱
- فصل دوم: روابط ایران و شوروی در مقطع زمانی ارسال نامه ۶۹۷
- فصل سوم: اصول حاکم بر سیره سیاسی امام خمینی (س) در نامه به گورباچف ۷۲۷

نتیجه‌گیری ۷۴۱

- فصل اول: چکیده اصول حاکم بر سیره امام خمینی (س) ۷۴۵
- فصل دوم: تجزیه و تحلیل آماری اصول حاکم بر سیره عملی امام خمینی (س) ۷۶۹

۷۷	فهارس
۷۷۹	فهرست تفصیلی
۸۰۱	فهرست اعلام
۸۱۱	فهرست آیات
۸۱۳	فهرست منابع

www.ketab.ir

مقدمه

الف) طرح مسأله

انقلاب اسلامی ایران به مثابه پدیده‌ای ژرف و شگرف بر تارک تاریخ بشری می‌درخشد. پدیده‌ای که از آن با عناوین مختلفی نظیر «پدیده قرن بیستم»، «انقلاب معنویت»، «انقلاب نرم‌افزاری»، «عظیم‌ترین انقلاب تاریخ» و «انقلاب کلام» یاد می‌شود. انقلابی که گفتمان حاکم بر نظام جهانی را به چالش طلبید و نوید تعلمی نو و طرحی بدیع در این عرصه را داد.

سال ۱۳۴۲ بود که فریاد بیش از نیم قرن سکوت بعد از مکتب‌وطه ملت ایران از حنجره پردرد امام خمینی(س) در فضا طنین‌انداز شد و آن سال، آغاز نهضت مردم ایران به رهبری ایشان بود. قیام سال ۱۳۴۲ به تظاهرات و اعتراضات دیگر پیوند خورد و دولت پهلوی را گزیری از آن نبود تا رهبر این نهضت را به ترکیه و سپس به عراق تبعید سازد؛ ولیکن دامنه این قیام گسترش بیشتری یافت و قیامهای مسلحانه نیز به سایر اشکال اعتراض افزوده گشت و رهبر این نهضت نیز به کمک یاران وفادار خویش، نهضت را رهبری می‌کرد و آن را به سرمنزل خویش نزدیکتر می‌ساخت. دی ماه ۱۳۵۶ دولت پهلوی با درج مقاله‌ای علیه امام خمینی(س) انقلاب را وارد مرحله جدیدی نمود و مدتی قبل از آن در اول آبان همین سال نیز فرزند ارشد امام خمینی(س) به شیوه‌ای مشکوک جان خود را از دست داد. این دو حادثه، آتش انقلاب را وسعت بخشید و این آتش سرعت دامن دولت پهلوی را گرفت و زوال آن را سرعت بخشید و یک سال و اندی بعد، مردم ایران یار سفرکرده‌ای که صد قافله

ب □ سیره عملی امام خمینی(س) در اداره امور کشور

دل همراه او بود را چون نگین انگشتی دربرگرفتند و پس از آن بسرعت طومار دولت پهلوی را درهم پیچیدند و انقلاب را به پیروزی رساندند.

پیروزی انقلاب پایان سختیها و مشکلات نبود؛ از همان اوان پیروزی، دشمنان انقلاب به مقابله با اراده مردم برخاستند و انواع توطئه‌های داخلی و خارجی شکل گرفت. در داخل کشور شورشهای تجزیه‌طلبانه در استانهای مرزی برپا گردید، ترورهای وسیعی انجام شد و پایتخت، جولانگاه سبیت مردانی شد که بی‌محابا هموعان خود را به قتل می‌رساندند. در عرصه خارجی و بین‌المللی، فشارها، تحریمها، تهدیدها و تجاوزها آغاز گردید. سفارت امریکا در ایران به پایگاه مخالفین ملت تبدیل شد و با افزایش خشم مردم علیه امریکا، این سفارت به تسخیر گروهی از دانشجویان انقلابی درآمد و پس از آن، به فاصله یک روز، دولت موقت استعفا داد؛ و هنوز یک سال نگذشته بود که جنگ تحمیلی آغاز شد، که بخش عظیمی از منابع مادی و معنوی کشور را در کام خود فرو برد و فرصت سازندگی بعد از انقلاب را از مردم ایران سلب کرد. در ادامه، دولت بنی‌صدر در کشاکش با انقلابین بر سر مسائل داخلی و چالشهای ابتدای انقلاب به سراشیی زوال گرایید. در همین مقطع کشور با چالشهای حزبی گروههای انقلابی و غیرانقلابی نیز درگیر بود. سالهای بعد، جنگ به مهمترین مسأله کشور تبدیل شد و رمزگشایی از این معضل، تمام هم و غم مسئولان نظام را به خود اختصاص داد. در این مقطع نیز کشاکشهایی میان مسئولان نظام در جریان بود. سالهای بعد نیز کشور درگیر مسائل دیگری نظیر مسأله سلمان رشدی و انشعاب میان روحانیت، یعنی پیشگامان نهضت و انقلاب، گردید.

از این‌رو شاید بتوان عنوان نمود که انقلاب اسلامی ایران، یکی از حادثه‌سازترین انقلابها در طول تاریخ بوده است؛ و سرانجام کشتی انقلاب از ورطه موج‌خیز بلاها و گردابهای هایل در شب تاریک و دیجور ظلمت استعمار و استبداد گذشت، و این مهم میسر نبود مگر با تدبیر پیر روشن‌ضمیری که مردانه عزم خطر کرده بود.

امام خمینی(س)، شخصیتی برخاسته از مکتب اهل بیت بودند که چندین دهه در علوم مختلف حوزوی نظیر فقه، اصول، فلسفه و عرفان، غور و تأمل کرده و از این‌رو،

د □ سیره عملی امام خمینی(س) در اداره امور کشور

کوشش خواهد شد تا برخی از مسائل و موضوعات حیاتی و اساسی نظام جمهوری اسلامی طی سالهای مذکور، شمارش شده و سپس به تجزیه و تحلیل چگونگی برخورد رهبری انقلاب اسلامی با آنها پرداخته شود.

ب) اهمیت و ضرورت موضوع

اکنون که در دهه سوم انقلاب قرار داریم، ایضاح و تبیین سیره عملی امام خمینی(س) در اداره کشور و به تعبیری دیگر، رفتارشناسی امام خمینی(س) در باب مسائل مهم و حیاتی انقلاب، بویژه از پیروزی انقلاب تا سال ۱۳۶۸، به دلایلی چند، ضروری به نظر می‌رسد:

۱. فقدان تبیین دقیق و منطقی منطبق بر اصول و معیارهای پژوهشی از سیره عملی معظم^{له}:

۲. برداشتهای متعارض و متناقض از سیره عملی ایشان؛

۳. ظهور و بروز برداشتهای ناصحیح و انحرافی و دامن زدن به مسائل خلاف واقع و نسبت دادن آن به سیره عملی امام خمینی(س)؛

۴. ناآشنایی نسل سوم به تداوم انقلاب و گذشتن از خطرات و مسائل مبتلابه ده سال اول انقلاب؛

۵. آسیب‌شناسی مسائل، جریانها، گروهها و افراد، از پیروزی انقلاب تا سال ۱۳۶۸؛

۶. بهره‌گیری از چگونگی مدیریت بحرانهای پرخطر گذشته در مسیر آینده.

در مجموع، تشریح، تبیین و تحلیل سیره عملی امام خمینی(س)، ضرورتی غیرقابل انکار برای تمامی دستداران انقلاب اسلامی می‌باشد که این تحقیق به‌طور مشخص، اهداف ذیل را تعقیب می‌نماید:

۱. شناخت چگونگی مدیریت و رهبری امام خمینی(س) در برخورد با مسائل و

معضلات کشور؛

۲. تلاش جهت استخراج اصول کلی حاکم بر سیره عملی ایشان طی سالهای مورد

مطالعه؛